

Gümüş Dizisinin Arap Kamuoyuna Etkileri Bir Sosyal Medya İncelemesi

A. Çağlar DENİZ*

Özet

Türk ve Arap toplumlarının birbirlerine bakışı, Osmanlı İmparatorluğunun çöküşünden itibaren pek olumlu sayılamazdı. Arap toplumunda sömürgeci güçlerce, Türk toplumunda Batıcı bir anlayışla düzenlenen eğitim müfredatı iki tarafın birbirine karşı olumsuz bakışını kışkırtmaktaydı. Türkiye'nin siyasi ve ekonomik bir güç olarak bölgede belirginleşmesi, bölgenin kültürel hayatına kendi ürünlerini sunmasıyla da gelişmektedir. Bu bağlamda makalemizde, Arapça'ya çevrilerek Ortadoğu'da yayınlanan Gümüş dizisi özelinde, Türk dizilerinin Arap toplumuna ne tür etkiler yaptığını irdelenecektir. Geleneksel değerlerle Modern çağın değerleri arasında kalan Arap toplumu, Türk dizilerinde sunulan Müslüman-Modern hayat tarzına temayül göstermektedir. Türkiye dizileri sayesinde elde ettiği bu popülariteyi 'yumuşak güç' kavramı çerçevesinde değerlendirebildiği takdirde bahsi geçen coğrafyada aşinalık, sempati, prestij, pazar ve etkinlik imkanları kazanacaktır. Bu çalışmada özelde Gümüş dizisinin, genelde Türk dizilerinin Arap kamuoyuna etkileri sosyal medya üzerinden incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Arap Toplumu, Gümüş Dizisi, Türk Dizileri, Yumuşak Güç, Geleneksel Değerler, Muhafazakar Öfke, Sosyal Medya, Popüler Kültür.

Effects of Gumus-Noor Series onto the Arab Public: A Social Media Study

Abstract

Since the corruption of Ottoman Empire, the view of Turkish and Arab people is not regarded quite positive. The education system had been provoked this sight in the Arab people which set up by Colonialists and in the Turkish people set up by the sense of Westernist. Global forces' indirect involvement to the region where sheltered important part of world's oil reserves during decades and their direct intervention after of 90's by the Afghanistan and Iraq invasions caused similar resistances to these global super-powers by the governments and peoples living in the area. Crystallizing of Turkey as a political and economic power in the region has been developing by the means of presentation of own products to the region's cultural life. In this context, this article will explicate in the case of Gumus Serial which translated to Arabic and broadcasted in the Middle East effects of Turkish serials to the Arab people. The Arab people between traditional values and values of

---

* Arş. Gör., Uşak Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü
caglar.deniz@usak.edu.tr

Modern era especially in Yemen, Saudi Arabia and Palestine etc. has been tending to the Muslim-Modern life style is showed in Turkish serials. Turkey if evaluate the obtained popularity thanks to its series in the framework of concept 'soft power' will gain familiarity, sympathy, prestige, market opportunities and efficiency in the mentioned geography. In this study, the effects of Gumus series specifically, generally Turkish series on Arab public has examined via social media.

Key Words: Arab People, Nur Soap Opera, Turkish Serials, Soft Power, Traditional Values, Conservative Anger, Social Media, Popular Culture.

Giriş

Medya günümüz toplumunu yönlendiren dördüncü kuvvet olarak görülmektedir. Medyanın toplumu biçimlendirici ve dönüştürücü etkisi günümüz Arap toplumlarında daha da şiddetli şekilde ortaya çıkmaktadır. Uydu kanalları ve sosyal medya imkanlarının artmasıyla, Arap halkları onyıllardır esaretinde yaşadıkları düşünsel, yönetsel, siyasal cendereleri zorlamaya başladılar. Türk dizileri de Arap toplumunda büyük beğeniyle izlenmekte ve toplumun geniş kesiminden çok farklı tepkiler almaktadır. Bu makalenin konusu olan Gümüş dizisi¹ Arap televizyonlarında yayımlanan ilk Türk dizisi olması sebebiyle ayrıca incelenmeye değerdir. Dizinin başkarakterlerinden Gümüş'ün, Arap dünyasındaki ismiyle Nur'un, modern bir külkedisini andıran yaşamöyküsü Türk izleyicisine pek cazip gelmemiştir. O yüzden 100 bölümden sonra devam edemedi. Pembe dizi, asıl patlamayı Arap Yarımadası'nda yaşadı. Bu durum o kadar ilgi çekti ki, hakkında yazılan onca makalenin üzerine bu durumu ele alan bir belgesel 2010 yılının Haziran ayında çekildi.² Bu dizinin boşanmalara neden olması bir yana diziyi yayımlayanlar hakkında idam fetvası isteyenler bile çıkmıştır. Çalışmada Türk dizilerinin Arap halklarının hayranlığını neden kazandığı, bu bölgedeki Muhafazakar kesimin Türk dizilerine neden öfke duyduğu araştırılarak, Modern-Müslüman Türk toplumu söylemine katkı olarak ve bir Yumuşak Güç ögesi olarak Türk Dizilerinin rolü Gümüş Dizisi özelinde incelenmiştir.

¹ Gümüş dizisi Türkiye'de 2005-2007 yılları arasında Kanal D televizyonunda her biri 80'er dakikalık 100 bölüm olarak yayınlanmıştır. Gümüş ve Mehmet Şadoğlu çiftinin yaşamları ve ailelerinin hayatlarını konu almaktadır. Songül Öden ile Kıvanç Tatlıtuğ'un başrollerini paylaştığı dizide Ekrem Bora, Güngör Bayrak, Funda İlhan gibi isimler de rol almıştır. 2008 yılının Nisan ayından itibaren Dubai merkezli Suudi sahipli MBC televizyonundan yayımlanmaya başlanan dizinin adı Nur olarak değiştirilmiştir. Karakter isimleri de değiştirilerek; Songül Öden'in oynadığı karakterin adı Nur; Kıvanç Tatlıtuğ'un oynadığı karakterin adı ise Muhannad olarak değiştirilmiştir.

² "Awwal Wathaiqi Arabi Yakshufu bi-Sırr al-Hawas Nur wa Muhannad" – Nur- Muhannad İptilasımının Sırrını Açıklayan İlk Arap Belgeseli; <http://news.nawaret.com/وثائقي-غن-أول-وم%20-بنور-ال-هوس-سر-يكشف-عربي>; (Çevrimiçi) 20.03.2011.

Türk dizilerinin yurtdışında gördüğü ilgi devlet tarafından da fark edilip çeşitli tedbirler alınmaya başlanmıştır. Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Zafer Çağlayan 2010 yılında Türkiye'nin 39 ülkeye 65 yerli dizi ihraç ettiğini ve 60 milyon dolar gelir elde edildiği açıklamıştır. Bu sene şirketlere verilecek olan 300 bin dolarlık destekle bu sektörde de gelirin artması hedeflendiğini söylemiştir.³ Dizi ve film sektörüyle ilgili yapılan harcamalar ve elde edilen gelire yönelik 2008'de KDV'nin iadesiyle ilgili yasa çıkarıldığını anımsatan Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürü Abdurrahman Çelik, "Bu yasayla beraber artık diziler ihraç ürünü kabul ediliyor ve firmalar buradan gelir elde edebiliyor. Bundan 5 yıl önce bölümü 50 dolara satılan diziler bugün 50 bin dolardan satılıyor. Bu durum alanın geliştiğini ve Türkiye'de bu alana çok ciddi merak olduğunu en açık ifadesidir" demiştir. Kazakistan'da 42, Bulgaristan'da 27, Azerbaycan'da 23, Makedonya'da 17, Orta Doğu ülkelerinde 14, Özbekistan'da 13, Yunanistan'da 8, Kosova'da 4, İran'da 3, Romanya'da 2, Bosna'da ise 1 adet Türk dizisi gösteriliyor.⁴ Türkiye'nin dizilerini bir ihraç ürünü haline getirmesi, kendi kültürünü de bu ülkelere pazarlaması anlamına gelmektedir. Uluslararası İlişkiler etimolojisiyle Türkiye bir tür 'yumuşak güç' dalgasını dizileriyle kendi tarihsel hinterlandına yaymakta ve bu coğrafyayı genişletmektedir. Bu çalışmamızda Ortadoğu, Balkanlar, Orta Asya, Afrika gibi coğrafyalarda yayılan Türk dizilerinden biri olan Gümüş Dizisi'nin Tunus'tan Sudan'a, Suudi Arabistan'dan Mısır'a Arap toplumunda yarattığı etkileri Arapça, İngilizce ve Türkçe metinler incelenerek sosyal medya üzerinden bir durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

Araştırma, internet medyası olarak da bilinen sosyal medya üzerinden kotarılmıştır. Bilindiği üzere sosyal medya, geleneksel medyadan pek çok yönüyle farklılık arz etmektedir. Bu farklılıkları şu şekilde belirtmek doğru olacaktır:

Katılım: Sosyal medya ilgili herkesin katkılarını ve geribildirimini teşvik eder. Bu durum, medya ve izleyici arasındaki çizgiyi bulanıklaştırır.

Açıklık: Sosyal medya servislerinden pek çoğu katılım ve geribildirime açıktır. İzleyicilerini oylamaya, yorum ve bilgi paylaşımına teşvik eder. İçeriğe erişime parolalı koruma neredeyse yoktur, olanlar da hoş karşılanmaz.

Diyalog: Geleneksel medya 'yayınlama' (içeriğin izleyiciye iletilmesi ya da dağıtılması) ile ilgiliyken, sosyal medya iki taraflı bir diyalog olarak görülebilir.

³ "İhracatçıya 30 Milyon Dolarlık Destek",

http://www.buyuyenturkiye.com/haber/ihracatciya_30_milyon_dolarlik_destek ;(Çevrimiçi) 21.03.2011.

⁴ "39 Ülkenin İzlediği Türk Dizileri", <http://www.haber7.com/haber/20110207/39-ulkenin-izledigi-Turk-dizileri-GALERI.php> ;(Çevrimiçi) 21.03.2011.

Topluluk: Sosyal medya, toplulukları hızla şekillendirmeye ve etkili iletişime imkan sağlar. Topluluklar, fotoğraf sevgisi gibi ortak ilgi, siyasi bir mesele ya da sevilen bir televizyon programını paylaşırlar.

Bağlantılılık: Sosyal medya türlerinin çoğu, diğer site, kaynak ve insanları kullanarak kendi bağlantılılığını zenginleştirir.⁵

Sosyal medya üzerinden geliştirilecek araştırmalar –klasik medyaya göre-, sosyal medyanın yukarıda da belirtilen özelliklerinden dolayı, toplum hakkında daha sağlam ve bol bilgiler verebilir.

Bir Yumuşak Güç Ögesi Olarak Türk Dizileri

Türk dizilerinin Arap dünyasında karşılaştığı ilgi, pek çok araştırmacı tarafından bir uluslararası ilişkiler kavramı olan ‘yumuşak güç’ açısından değerlendirilmiştir. Bir ülkenin yumuşak gücü esas olarak üç kaynağa dayanır: Kültürü, siyasi değerleri ve dış politikası.⁶ Yumuşak güç, istenileni zor ya da ücretle değil de cazibe yoluyla elde etme kabiliyetidir.⁷ Uluslararası politikada, yumuşak güç üreten kaynaklar büyük ölçüde bir organizasyon ya da ülkenin kültürünü ifade eden değerlerinden oluşur.⁸ Türk dizileri Arap halklarında bir tür özdeşleşme duygusu yaratarak, Türkiye lehine ‘yumuşak güç’ etkisi oluşturmaktadır.

Türk dizilerinin bu kadar ilgi çekmesinin temel nedeni olarak Arap halkın dizilerde ‘gelenek ve modernleşmeyi dengede tutan bir toplum’ görmeleri yatmaktadır. Arap yorumculara göre ‘geleneği reddetmeyen modern hayat’ Araplara çekici gelmektedir. Dizilerde Araplar açısından yeni ama yabancı olmayan birçok öge bulunmakta ve ‘onlar da bize benziyor’ duygusu yaratılmaktadır. Bu da Arapların istediği ama sahip olamadığı bir yaşam tarzını temsil etmektedir. Yani genel olarak Türk dizilerinin Arap halkında yarattığı ‘özdeşleşme’ duygusu bu başarının temel nedeni olarak ifade edilebilir.⁹

Türk dizilerinin Sudan’dan Irak’a etkisine değinen Kenan Arpacıoğlu da ‘yumuşak güç’ perspektifinden, bu dizilerin toplumsal yapıya etkisini şöyle değerlendirmektedir:

⁵ Anthony Mayfield, “**What is Social Media**”; http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_iCrossing_ebook.pdf; (Çevrimiçi) 06.07.2011

⁶ Joseph S. Nyre, Jr. ‘**Soft Power: The Means to Success in World Politics**’, New York, PublicAffairs, 2004, s. 11.

⁷ Nyre, A. e., s. X.

⁸ Nyre, A. e., s. 8.

⁹ “Türkiye’nin Orta Doğu’da Yumuşak Gücü: Türk Dizileri Örneği”, <http://www.porttakal.com/haber-turkiye-nin-orta-dogu-da-yumusak-gucu-turk-dizileri-ornegi-75353.htm>; (Çevrimiçi) 25.06.2010.

Tüm dünyanın ve hepimizin bildiği gibi Türk dizileri kalpleri kazanmada büyük role ve öneme sahiptir. Geçtiğimiz yaz Sudan ziyareti esnasında, Aşk-ı Memnu dizisinin karakterlerinin esnaf dükkânlarında ve reklam panolarında yerini aldığını gördüm. Ayrıca Arap kanallarında Arapça altyazı ve seslendirmelerle Türk dizilerini görmek mümkündür. Yine aynı şekilde Türk işadamları Irak'ta ardi ardına yeni yatırımlara imza atarken, Türkiye Irak'ı değiştirmekle kalmıyor, halkın sempatisini de kazanıyor.¹⁰

Yumuşak güç kavramına vurgu New York Times'da Micheal Kimmelman tarafından da vurgulanmıştır. Lakin yumuşak güç etkisi için bir dizi tabii ki tek başına yeterli değildir:

Gümüş (Arapçası Nur) dizisinin liderliğiyle Türk dizi dalgası, polisiyeden kompo gerilimlerine, Yaprak Dökümü, Kurtlar Vadisi, Asmalı Konak, İhlamlar Altında şimdilerde Türkiye'de en fazla rating alan dizi Aşk-ı Memnu ile Arap televizyonlarına yol buluyorlar ve bir tür yumuşak güç kullanıyorlar. Türkiye, küçük bir ekrandan, Fas'tan Irak'a kadar Araplar nezdinde yemek masalarından, oturma ve yatak odalarına kadar ABD'nin sadece rüyasında görebileceği ölçüde büyük bir etki yaratmaya başlamıştır. Türkiye'nin kültürel ihracatı, tesadüfi olmamakla, Gazze'ye yardım filosu göndermek, ABD'nin İran'a karşı yaptırımlarına meydan okumak, eski müttefiki İsrail'e sert konuşmak ve Kemal Atatürk'ün anayasal seküler devletine İslami bir renk vermek gibi siyasi hamleleriyle geliştirmektedir.¹¹

Arap dünyasında Gümüş: Nur, Yaprak Dökümü: al-Awraq al-Mutesaaqite, Kurtlar Vadisi: Wadi al-Ziaab, Asmalı Konak: Qasr al-Hubb, İhlamlar Altında- Senewaati al-Dıyaa', Aşk-ı Memnu: al-Ashq al-Mamnu' adıyla Arap coğrafyasında yayımlanmaktadır. Türk dizilerinin Türki ve Arap coğrafyasında bu denli popüler olmasını değerlendiren Kadir Ayhan; Türk dizilerini Japon ve Kore filmlerinin Doğu Asya'da sırasıyla 1990 ve 2000 li yıllarda yayılmasıyla karşılaştırarak, kültürel yakınlık, modern – geleneksel ikilemleri ve zaman-mekân yakınlığının kolaylaştırdığı akranlık-zamanelik ilişkisi faktörlerine özellikle dikkat çekmektedir.¹² Kadir Ayhan,

¹⁰ Kenan Arpacıoğlu, "Yumuşak Güç ve Ah Şu Bizim Diziler!", <http://www.haberordu.com/yazar/6366-kenan-arpacioglu-yumusak-guc-ve-ah-su-bizim-diziler.html> ;(Çevrimiçi) 15.02.2011.

¹¹ Michael Kimmelman, "Turks Put Twist in Racy Soaps"- Türkler Müstehcen Dizilerde Sarmaş Dolaşlar; **New York Times**, 17.06.2010, <http://www.nytimes.com/2010/06/18/arts/18abroad.html> ;(Çevrimiçi) 20.03.2011.

¹²Kadir Ayhan, "Türk Popüler Kültürü'nün Yakın Coğrafya'ya Yayılmasının Doğu Asya'daki Örneklerle Karşılaştırmalı İncelemesi", 29.12.2009, http://bilgesam.com/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=537:tuerk-popueler-

Türk dizilerinin popülaritesinin Türkiye devleti ve toplumuna muhtemel getirilerini beş madde halinde sıralamıştır. Buna göre Türk dizilerinin popülaritesi Türkiye'ye karşı sempati, aşinalık, prestij, pazar ve etkinlik imkanları kazandıracaktır.¹³ Görüldüğü üzere, Türk dizilerinin diğer ülke ve coğrafyalarda etkinleştiği ölçüde bu bölgelerde Türk kültürüne karşı bir yakınlık hasıl olmaktadır. Bu kültürel yakınlığın –iyi yönetildiği ölçüde– ticari ve siyasi etkinliğe dönüşmesi kuvvetle muhtemeldir.

Arap Halklarının Hayranlığını Kazanan Bir Fenomen Olarak Türk Dizileri

Arapların diziye göstermiş oldukları bu teveccühün birden fazla sebebi var aslında; Nur karakterinin özgür, inatçı, girişimci yanları; Muhannad karakterinin eşine destek olan ideal, romantik ve şefkatli erkek tiplmesi¹⁴; hatta dizinin dublajının yapıldığı Suriye lehçesi bile bu alanda sayılması gereken bazı nedenler arasında sayılabilir.

Nur dizisi, medya ve din dili olan klasik Arapça ile değil de Suriye Lehçesi ile dublajlandı. Oysaki daha önceden Arapça'ya çevrilerek yayınlanan Meksika, Brezilya, Hint, Kore dizilerinin hemen hemen hepsi Klasik Arapça ile yayınlanmaktaydı. Bu durum halkın dizi takibini zorlaştırmaktaydı. Mesela, 16 yaşındaki Dania Nugali popüler bir Meksika pembe dizisi Maria Mercedes'i izlerken kendisini edebiyat sınıfında gibi hissettiğini, Nur'u izlerken ise gerçekten keyif aldığını belirtmektedir.¹⁵

Gerçekten de, Türk dizilerinin yerel şiveyle dublajlanması ve hem de bu şivenin Türkiye'ye doğal, kültürel ve insan manzarası bakımından en çok benzeyen Suriye lehçesi olması Arap kamuoyu nezdinde Türk dizilerini daha sevimli kılmıştır. Modern-Standart Arapça da denilen Klasik Arapça, medya, kitap ve din dili olarak kullanılmaktadır. Modern-Standart Arapça, Arapların anladığı ama gündelik hayatta pek kullanmadığı bir dildir. Tabiki, dizinin Araplar arasında bu denli popüler olmasının bir nedeni de dizinin jönü

---

kueltueruenen-yakn-corafyaya-yaylmasnn-dou-asyadaki-oerneklerle-karlatrma-ncelenmesi&catid=113:analizler-sosyo-kultur&Itemid=78 ;(Çevrimiçi) 10.01.2011.

¹³ Kadir Ayhan, "Türk Dizileri ve Yumuşak Güç İkilemi", 20.01.2010,

http://www.bilgesam.org/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=552:tuerk-dizileri-ve-yumuak-guec-kilemi&catid=113:analizler-sosyo-kultur&Itemid=78 ;(Çevrimiçi) 15.02.2011.

¹⁴ Charlene Gubash, "Soap Opera Upends Traditional Arab Gender Roles"- Pembe Dizi Geleneksel Arap Cinsiyet Rollerini Altüst Ediyor; <http://worldblog.msnbc.msn.com/archive/2008/07/31/1236952.aspx> ;(Çevrimiçi) 25.10.2009. Kısa: Gubash, 2008

¹⁵ Farah al-Sweel, "Turkish soap opera flop takes Arab world by storm"- Türk Pembe Dizisinin Sesi Arap Dünyasını Fırtınaya Boğdu; <http://www.reuters.com/article/entertainmentNews/idUSL633715120080726> ;(Çevrimiçi) 28.10.2009. Kısa: al-Sweel , 2008

Muhannad'ın bir erkek olarak hem yakışıklı, hem eşitlikçi, hem kibar vs. gibi özellikleri birden bünyesinde barındırmasıdır.

Mana dolu mavi gözleriyle uzun boylu bir adam Gazze'deki mülteci kamplarından Riyad'daki köşklere yaşayanlara kadar pek çok Arap kadınının yüreğini hoplatıyor. Bu ilginin sebebi sadece Türk pembe dizisinin erkek kahramanı Muhannad'ın yakışıklı olması değil, aynı zamanda romantik, eşine karşı kibar, onun moda tasarımcısı olarak istek ve arzularını destekleyen bir yapıya da sahip olması. Kısacası; O, muhafazakâr, erkek – egemen bir toplumsal çevrede ender rastlanan bir mücevherdir. Nur dizisi, tarafların eşitliğine dayalı modern evlilik hayatının idealize edilmiş portresini veriyor. Bunu yaparken, aile büyüklerinin sıklıkla bir kadının kimin karısını olacağına dair son sözün sahibi olduğu, çoğu kadın için hala evin hanımı ve anne rollerinin geçerliliğini koruduğu geleneksel Ortadoğu toplumlarının normlarıyla çatışıyor.¹⁶

Birçok Suudi kadını diziye adeta adanmalarını boğucu, sevgisiz evliliklerinden kaçış şekli olarak açıklıyor. Adını açıklamayan 26 yaşındaki evli bir kadın şunları söylüyor:

Erkeklerimiz kaba ve inatçı. Sabah kalktığımda yanımda yatan soğuk ve ilgisiz birini, pencereden dışarı baktığımda ise sadece toz bulutu görüyorum. Bu durum çok tatsız. Nur dizisinde ise; güzel yüzler, paylaşılan güzel duygular ve güzel bir senaryo görüyorum.¹⁷

Muhannad toplumun hemen her yaş grubundaki kadınları için hatta kız çocuk bir tür kahraman olarak algılanmaktadır. Sosyalist bir geçmişten gelen Ürdünlü gazeteci hayranı olduğu Che'nin resminin bulunduğu bir tişört giymişti. Tişörtündeki resim, kızının arkadaşı tarafından Muhannad'a benzetilince, biraz da serzenişle, 'Che benim kahramanımdı bu kızın kahramanı ise Muhannad olmuş durumda' tespitini yapmıştır:

Ürdünlü gazeteci Yusuf Ğışan ise dizileri pek seyretmediğini belirterek şöyle bir olayı anlatıyor: Geçen gün üzerinde Ernesto Che Guevera'nın resmi bulunan tişörtümü giymiştim. Arabadan inerken kızımı gördüm. Yanında arkadaşı vardı. Kızımın arkadaşı ona, 'Babana bak, Muhannad'ın resmini göğsüne yaptırmış' dedi. Belki sakalları benzediği için böyle söylemişti.

¹⁶ Karin Laub, Dalia Nammari; "Turkish Soap Opera 'Noor' Shakes Custom of Arab Married Life, Delivering a Portrayal of Modern Married Life as Equal Partnership" - Türk Pembe Dizisi Nur Arap Evlilik Hayatı Adetini Eşit Partnerliğe Dayalı Modern Evlilik Hayatı Tasvirini Sunarak Sarsıyor; <http://blog.luciolepress.com/2008/07/27/turkish-soap-opera-noor-shakes-customs-of-arab-married-life-delivering-a-portrayal-of-modern-married-life-as-equal-partnership.aspx> ;(Çevrimiçi) 20.10.2009. Kısaca: Laub – Nammari, 2008

¹⁷ al-Sweel, 2008

Toplumumuz ve şartlarımız bizi yapar/üretir. Benim şartlarım Che'yi benim kahramanım yapmıştı, kızımın arkadaşının kahramanı ise Muhannad. Çünkü bu günkü toplumsal durum kızımın arkadaşını böyle yapıyor/ üretiyor.¹⁸

Görüldüğü gibi çağımızda insanları ideolojilerden ziyade medya yönlendirmektedir. İnsanlar kahramanlarını artık ideolojik liderlerden değil de popüler artistlerden seçmektedir. Olayın değerlendirilmesi gereken bir diğer boyutu da ekonomik yönüdür. Arap işadamı ve yapımcıları, Türk dizilerine olan hayranlığının bir yansıması olarak dizilerin yıldızlarına yüksek meblağlarla kendi yapımlarında yer vermektedirler. Songül Öden ve Tuba Büyüküstün ' Beyni ve Beynek' (Benimle senin aranda) adlı komedi dizisinin İstanbul- Ayasofya'da geçen bir bölümünde rol almak için 100.000 dolarlık bir antlaşma yaptılar.¹⁹ Gümüş dizisinin jön karakteri Muhannad'ı oynayan Kıvanç Tatlıtuğ Mısırlı bir seramik firmasının reklamında oynamak için 300.000 dolarlık bir antlaşma yaptı.²⁰ Lübnan'ın ünlü şarkıcılarından Rula Said, yeni şarkısının klipi için Arap kanallarında izlenme rekorları kıran 'Gümüş'ün başrol oyuncusu Tatlıtuğ'a 120 bin dolar önermişti.²¹ Araplar Nur dizisini o kadar beğenmişlerdir ki, final bölümünü 85 milyon kişi izlemişti. Bu rakam aynı zamanda Arap televizyonculuğunda kırılması güç bir rating rekoru elde etmiştir.²² Türk dizilerinin Arap toplumundaki geniş kabulü, dizilerin yapımcı ve oyuncularına büyük paralar kazandırmaktadır. Bu dizilerin bu denli yayılması, Türk popüler kültürünün de Arap dünyasında arzulanır bir şey haline getirmektedir.

Medya popüler kültürü geniş bir tabana iletir, bu tabanı bilgilendirir, eğlendirir, dinlendirir ve bilinçlendirir. Medyadan sunulan kültür biçimi; paketlenmiş, içine reklamlar yerleştirilmiş, ideolojik anlamlar yüklenmiş bir yeniden-biçimlendirmedir.²³

¹⁸ Yusuf Ghishan " Shaghb: I'Im Nur wa Muhannad" Bir Laf Kalabalığı: Nur ve Muhannad'ı Bilmek ;

http://www.addustour.com/ViewTopic.aspx?ac=%5COpinionAndNotes%5C2008%5C07%5COpinionAndNotes_issue275_day09_id64289.htm ;(Çevrimiçi) 20.03.2011.

¹⁹ "Mufaja'a: Lamis ve Nur al-Turkiyyatan fi Musalsal Su'udi bi Elf Mie Dolar"- Sürpriz: İki Türk Lemis ve Nur 100.000 Dolar Karşılığında Suudi Dizisinde;

<http://yonecorn.wordpress.com/tag/%D9%85%D8%B3%D9%84%D8%B3%D9%84-%D9%86%D9%88%D8%B1/> ;(Çevrimiçi) 20.03.2011. ; "Tuba Büyüküstün ve Songül Öden Aynı Dizide" <http://www.tubabuyukustun.net/portal/tag/songul> ; (Çevrimiçi) 20.03.2011.

²⁰ "Araplar Kıvanç'a Para Akıtıyor"; <http://haber.gazetevatan.com/Haber/199911/1/Gundem> ;(Çevrimiçi) 20.03.2011.

²¹ "Gümüş Dizisi Mısır'da Boşanmaları Artırdı";

<http://www.habervitrini.com/haber.asp?id=351813> ;(Çevrimiçi) 20.03.2011.

²² Agb (Adı geçen bağlantı); <http://haber.gazetevatan.com/Haber/199911/1/Gundem> ;(Çevrimiçi) 20.03.2011.

²³ İrfan Erdoğan, "Popüler Kültür: Kültür Alanında Egemenlik ve Mücadele", **Popüler Kültür ve İktidar**, Der: Nazife Şişman, Vadi Yayınları, Ankara, 1999, s. 35.

Görüldüğü üzere iletişim ile popüler kültürün yayılması arasında sıkı bir korelasyon bulunmaktadır. Araplar için, Türk popüler kültürünün / gündelik hayatının bu denli izlenir olmasının birden fazla sebebi vardır. Genelde Türk dizilerinin özelde Gümüş ya da Arapça isimlendirmesiyle Nur dizisinin Arap halklarının hayranlığını cezp etmesinin en önemli nedeni, her iki toplumun da din, tarih, adetler vs. benzer bir kültürel altyapıya sahip olmalarına rağmen Türklerin Araplara nazaran daha seküler bir hayat tarzına sahip olmalarıdır. Ayrıca, kadının sosyal konumunun Türk toplumunda daha güçlü olması ve bu durumun Gümüş dizisinde açıkça sergilenmesi Arapları özellikle Arap kadınlarını dizinin hayranı haline getirmektedir. Zaten bu yüzden Arap toplumundaki gelenekçi kesimler Türk dizilerine Muhafazakar öfke olarak isimlendirilebilecek bir tavır geliştirmektedir.

Muhafazakar Öfkenin Nesnesi Olarak Türk Dizileri

Nur dizisinin kadınlar tarafından çok sevilmesi beraberinde birkaç sorunu da yaratmış durumdadır. Bir kere Arap toplumunun Nur gibi bir kadın karakteri oluşturacak çok fazla referans noktası olmadığı gibi, Arap erkekleri de Muhannad gibi davranmamaktadır. Bu noktada Arap erkekleri Muhannad'ı gözden düşürmek çeşitli şayialar yaymıştır. Hatta bu yüzden Muhannad hakkında eşcinsel olduğuna²⁴ dair dedikodular çıkarılmıştır. Arap kadınları basına yansıyan birkaç olayda Muhannad'a olan aşırı hayranlıklarını bu şayialara rağmen açığa vurmaktan kaçınmamaktadırlar. Gümüş dizisinin Arap dünyasında yayınlanmasının akabinde pek çok boşanma olayı bu diziyle irtibatlandırıldı. Türk Dizilerinin Suudilere Etkileri adlı yazıda şu olaylara değinilmiştir:

2008 yılında Nur dizisi yüzünden pek çok Suudi, Ürdünlü ve Suriyeli erkek eşlerinden boşandı. Eşinin sürekli diziyi izlemesi ve kendisinden Muhannad romantizmi beklemesi yüzünden Suudi bir adam eşini boşadı ve ailesinin evine gönderdi. Suriye'nin Halep şehrindeyse bir kadın Muhannad'ın resmini yatak odasına koyma ısrarı yüzünden bir diğeri ise kocasına söylediği: 'Muhannad'la bir tek gece yatıp sonra da ölmeyi istiyorum.' sözleri yüzünden eşinden boşanmıştır.²⁵

Arap kadınlarının kocalarından boşanacak ölçüdeki Muhannadmania'sını açığa vuran çeşitli olaylar olmakla beraber, bu konuda toplumsal bir yansıma olarak görülebilecek fıkralar da üretilmiştir.

²⁴ Gubash, 2008

²⁵ "Te'thir al-Musalsalat al-Turkiyya 'ala al-Su'udiyin" –Türk Dizilerinin Suudilere Etkisi ; <http://www.maxforums.net/showthread.php?t=137768&page=1> ;(Çevrimiçi) 20.03.2011.

Suudi Arabistan'da şu fıkrayı duymak mümkündür: Üç kişilik bir aile turistik seyahat için Türkiye'ye gelir. Kocasını ortadan kaybolan kadın polise giderek eşinin eşkâlini vermeye başlar. Çocuk annesine şaşkın gözlerle bakarak; 'Ama babam dediğin gibi değil ki' der. Kadın oğluna 'Sus bakıym', dedikten sonra kulağına şöyle fısıldar : 'Belki bana Muhannad'ı verirler.'²⁶

Genelde diziyi severek izleyen genç kızlar, kültürel olarak alışkın olmadıkları bazı sahneler karşısında rahatsız olabiliyorlar. Mesela muhafazakar kültürel kodları baskın olan Ala Hamami bu duruma iyi bir örnek teşkil etmektedir. Dizide verilen 'özgür kadın' imgesini beğendiğini söyleyen Hamami, Nur'un Muhannad'la yakınlaştığı anlarda zapping yapıyor:

Siyah mantolu ve başörtülü 17 yaşındaki Ala Hamami, Nur'u özgür bir kadın olduğu için takip ediyor. Görücü usulü ile daha yeni nişanlanan Hamami, oldukça geleneksel bir yola koyulmuş olmasına rağmen, 'Dizi, kadınlara, geleceğe dair güven veriyor' diyor. Muhannad'ın, hastanede yatan Nur'u teselli etmek için yanına uzandığını gördüğünde ise kanalı değiştiriyor.²⁷

Batı Şeria ve Suudi Arabistan'daki bazı radikal Müslüman vaizler dizinin gayri İslami olduğunu söyleyerek dindarların diziyi izlememesini istiyor. Hatta dizi yayınlandığı anda kanal değiştirmeleri gerektiğini söylüyorlar. Fakat etki tepkiyi geliştiriyor, dizi topluma değişim tohumları ekiyor. Ulemanın bu dizilere tepkisi bazen idam cezası ya da sürgün istemine kadar gitmiştir. Suudi Arabistan'ın en yüksek yargı otoritesini elinde bulunduran Yüksek Şeriat Mahkemesi Başkanı Şeyh Salih el-Lihedan; vatandaşı olan kanal sahibi yayını durdurmazsa yargılanarak ölüm cezası ile cezalandırılabileceği konusunda uyarılar da bulundu. Diğer bir Suudi alim Şeyh Salih el-Fozan ise, kanal sahibinin ülkeden sürgün edilmesi gerektiğini söyledi.²⁸ Aluşşeyh ahlaksız ve yozlaşmış olarak nitelediği Türk dizisini izlemenin haram, diziyi yayınlayanın ise Allah'a ve peygamberine savaş ilan etmiş olacağına dair bir fetva yayınlamıştır. Kuveyt İslami Vakıflar Bakanlığı Telefonla Fetva Servisinden Şeyh Zeyn Abdulhalim ise Aluşşeyh'in fetvasına saygı duyulması ve yerine getirilmesinin gerektiğini söyledi.²⁹ Mısırlı meslektaşları da Suudi ve Kuveytli din adamlarını Türk dizileri hakkında fetva vermek konusunda yalnız bırakmadılar. el-Ezher

²⁶ Gubash; 2008

²⁷ Laub – Nammari, 2008

²⁸ "Saudi Clerics Want Death Penalty for Tv Owners" –Suudi Ulema Tv Sahipleri için İdam Cezası İstiyor; <http://www.alarabiya.net/articles/2008/09/14/56549.html> ;(Çevrimiçi) 15.10.2009.

²⁹ "Al al-Shaykh: Musalsal Nur Yuharibu Allaha wa Rasulahu"- Aluşşeyh: Nur Dizisi Allah'a ve Rasulü'ne Savaş Açıyor; <http://www.nationalkuwait.com/vb/archive/index.php/t-33810.html> ;(Çevrimiçi) 20.03.2011.

Üniversitesi'ndeki ulema, yaptıkları açıklamada dizinin eşler arasında duygusal şizofreni zehrini yaydığını belirtmektedir.³⁰ Görüldüğü üzere Nur dizisi aleyhine verilen fetvalar, diziyi yayımlayan kanalın sahibine karşı ölüm tehdidi sınırına kadar gitmektedir.

Arap toplumunun Muhafazakar değerlerinin savunuculuğu yapan İhvanulmuslimin cemaatinin internet sitesinde Türk Dizisinin Arap Zihnine Nüfuzu başlıklı yazıda oyuncu, sanatçı ve yapımcıların görüşlere yer vermektedir:

Bu dizilerin sorumluların tek derdi para kazanmaktır. Dizilerle taşınan değerler muhafazakar Arap toplumunun geleneklerine zıttır, izleyicilerin çoğu romantizm arayan kadınlardır. Bir sanatçı olan Abdulaziz Mahyun, bu dizi 70 milyonu ümmi (okuma yazma bilmeyen) olan ve bu yüzden anlayış ve geleneklerine karşı bir saldırıyı kolay karşılayamayacak Arap toplumu için düşünsel, kültürel ve ahlaki bir istila tehlikesi içerdiğini ifade etmektedir. Mahyum ayrıca erkeklerinde Romantizmi bulamayan Arap kadınlarının dizinin izleyicilerinin %70'ini oluşturduğunu söylemektedir. Diğer bir sanatçı Mahmud el-Cundi ise Türk dizilerinin olumsuz sonuçlarından birinin de ' laikliğin kokuşmuş ve yozlaşmış değerlerinin' Arap toplumunda yayılması olduğunu söylemektedir. Başka bir sanatçı Muhammed Subhi ise, Arap toplumuna uymayan laik değerlere sahip Türk dizilerinde izleyicinin aklına saygı gösterilmediğinden bu dizilerin yayınlanmasını rezil bir palyaçoluk olarak nitelendirmektedir. Yapımcı-Eleştirmen Husam Salahaddin ise Türk dizilerinin haddinden fazla Romantizm yaydığını söylerken dizilerin kötü etkilerinden birinin de davranışsal ve ahlaki kokuşma olduğunu söylemektedir.³¹

Özellikle Mısırlı sinema oyuncu ve yapımcılarının Türk dizilerine karşı öfkelerini –bu öfkelerine muhafazakar bir renk katsalar da- anlamak nispeten daha kolaydır. Çünkü Mısır dizileri Türk dizilerinden önce Arap coğrafyasında en çok tutulan dizileri üretmekteydi. Rakibi olan Güney Amerika dizilerine karşı en büyük avantajı 'yerli' olmasıydı. Kültürel yakınlıktan dolayı bu avantajı Türk dizilerine karşı kullanma imkanı kalmamıştır.

Muhafazakar öfke kavramı ile, toplumun muhafazakar kesiminin kendi duygu, düşünce ve inanç biçimlerine bir tehdit olarak algıladıkları kişi ve olaylara yönelik aşırı sinirli ruh hali ve bu ruh halinin neden olduğu abartılı eylem türleri ifade edilmeye çalışılmaktadır. Türk Dizilerine yönelen Muhafazakar öfkenin en büyük sebebi, bu dizilerin Arap toplumunun

³⁰ Agb, <http://www.habervitrini.com/haber.asp?id=351813> ;(Çevrimiçi) 20.03.2011.

³¹ Usame Cabir, "al-Drama al-Turkkiya, İktiraq al-'Akl al-Arabi" Türk Dizisi, Arap Zihnine Nüfuz; <http://www.ikhwanonline.com/Article.asp?ArtID=41525&SecID=294> ,(Çevrimiçi) 20.03.2011.

geleneksel değerlerini aşındırdığı iddiasıdır. Bu öfke en hafif tarzıyla nispeten cinsellik içeren bir sahnenin izlenmemesi şeklinde kendini gösterirken, en kaba haliyle dizinin bu haliyle İslam'ın öğretilerine ters olduğu için dizi yayımcıları için idam istemine kadar çeşitli frekanslarda gerçekleşmektedir. Ayrıca daha önce Arap dizi piyasasına hakim olan Mısırlı sinema sanatçıları da ekonomik kayıplarına paralel olarak diziyeye karşı öfkelerine geleneksel bir renk katmaktadırlar. Fakat görünen o ki, Arap toplumu özellikle kadınlar kendileri gibi Müslüman bir toplumda çekilen seküler ve romantik bir pembe diziyi hoşlanmaya devam edecektir.

Modern-Müslüman Türk Toplumu Söylemine Katkı Olarak Türk Dizileri

Türkiye'nin Ortadoğu'da üzerine aldığı rol arttıkça Türkiye'nin gerçek boyutları Arap dünyasının gözü önünde belirmektedir. Tarihi yükümlülüklerinin bilincinde ama aynı zamanda seküler değerlerden vazgeçmeyen bir Türkiye bulunduğu coğrafyada önemli bir yaşam birikimi oluşturmaktadır. Nur dizisi ve diğer Türk dizileri Arap halklarının kendilerinden daha 'modern' bir Müslüman toplumun -bir kesiminin dahi olsa- hayatı nasıl algıladığına dair fikir sahibi olmalarını sağlıyor. Yaşamları içerisinde mecbur kaldıkları bazı dezavantajlı durumların dinlerinin gereği değil de kültürlerinin bir ürünü olduğunun farkına varmaktadırlar.

Arap toplumunun Brezilya, Meksika, Kore ya da Amerikan filmlerinde bulamayacağı bir şeyi Türk dizisi Nur onlara veriyor. Dizinin karakterleri geleneksel değerleri hayatlarında anlamlı hale getirdikleri ölçüde, seküler dünya görüşünü de içselleştirmiş durumdadırlar. Nur dizisinde Ramazan orucu, görücü usulü ile evlilik, içki içmek, kürtaj ya da evlilik dışı çocuk olgusu aynı toplumsal yapı içinde yer alabiliyor. Nitekim Batı Şeria'daki Bi'r Zeyt Üniversitesi Kadın Çalışmaları Profesörü Islah Jad 'Bu dizi, farklı şekilde yaşayan Müslümanların var olduğunu gösteriyor' demektedir.³²

Yukarda da bahsi edildiği üzere Arap coğrafyasında yayımlanan tek Türk dizisi Nur değildir. Aşk-ı Memnu dizisi de son zamanlarda Arap aleminde rating rekorları kırmaktadır. Bu dizinin özelinde Tunus'taki gözlemlerini dile getiren ve bu ülkede 2010 Aralık- 2011 Ocak ayları arasında gerçekleşen Yasemin Devrimi'ne Türk dizilerinin ilham verdiğini iddia eden Şalom gazetesi yazarı Mois Gabay; Tunusluların Türkiye'ye Aşk-ı Memnu gözüyle baktığını söylüyor. Gabay'a göre bu bakış şunları içeriyor:

Tunuslu gençlerin en çok sevdikleri turların başında Boğaz turu ve gece İstiklal Caddesi gelmekteydi. Her iki gezide de bir yanda camileri, diğer

³² Laub –Nammari

yanda gece kulüpleri ile doğu-batı sentezini gören gençler şüphesiz bu modeli örnek alıyorlardı. Paris'te utana sıkıla gezdikleri Chanel, Louis Vitton mağazalarından sonra ülkemizde aynı mağazalarda güler yüzlü bir şekilde karşılandıklarında artık onlar için İstanbul'un Paris'ten bir farkı kalmamıştı. İstanbul'un onlarda yarattığı bu değişim havası aslında Tunus'taki gerçeklerden çok farklıydı. Tunus'taki devrimin Fas'ta aynı hızda etki göstermemesini anlamak çok zor olmasa gerek. Aradaki en büyük fark, halkın hissettiği daha fazla özgürlük. Ülkemizin son yıllarda gerek Kuzey Afrika, gerekse de Ortadoğu ülkelerinde gerçekleştirdiği turizm atağı haklardaki değişimde de büyük rol oynadı. Artık Faslı, Tunuslu bir gencin hayalleri Türkiye'nin şartlarında ileriye görmek ve bunun imkânsız olmadığına da bilincindedir. Kimileri çoktan bir Türk ile evlenip bu değişimi başlattı. Geride kalanlar ise ülkemizdeki enerjiyi, doğu-batı sentezini kesinlikle artık kabul ettirmek niyetindedir.³³

Türkiye'deki doğu-batı sentezi ve halkın hissedip yaşattığı özgür ve seküler ortam, Arap toplumlarında bu enerjiyi kendi ülkelerine taşıma isteği uyandırmaktadır. Kimliklerini bırakmadan da modern dünyanın nimetlerinden faydalanabileceklerinin bir kez daha farkına varmaktadır. Türk dizilerinin Türk toplumsal yapısı ve Türkiye'nin turistik güzelliklerine dair yarattığı farkındalık da es geçilmemelidir. Mesela, Nur dizisinin kahramanlarının Boğaz'daki yalıları sayesinde Arap izleyiciler İstanbul'un güzelliğinin bir kez daha farkına varmışlardır. 2007 yılında 41.000 olarak gerçekleşen Suudi turist sayısı 2008 yılında 100.000'e çıkmıştı.³⁴ 2008'de Nur dizisi sayesinde yükselen Arap turistlerin Türkiye ilgisi, Gabay'ın ifadelerinden anlaşıldığı ölçüde 2010 yılında Aşk-ı Memnu ile yükselmiştir.

Arap dünyasında en son meşhur olan Türk dizilerinden olan Aşk-ı Memnu üzerine yapılan bir çalışmada dizinin Araplarca neden izlendiğini ve Türk dizilerinin iki toplumu nasıl yakınlaştırdığını çözümlenmektedir.

Marmara Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Emel Güler Yılmaz ve iletişim uzmanı Yalçın Yılmaz tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Ortadoğu'da, Türk dizilerine duyulan yoğun ilginin ticari alana da yansıdığı ve çeşitli sektörlerdeki iş potansiyelini artırdığı vurgulanarak, "Aşk-ı Memnu dizisinin anlatı formatında, izleyen herkesin kendisine göre bir şeyler bulabileceğinin vaat edildiği görülür. Bu da geniş bir oyuncu kadrosu ile gerçekleştirilmeye çalışılmıştır" denildi. Çalışmada, son dönemdeki dizilerin Türkiye ve Ortadoğu ülkeleri arasındaki yakınlaşmanın önemli bir aracı olduğu da vurgulanırken, bu kültürel yakınlaşmanın beraberinde ekonomik yakınlaşmayı da getirdiği belirtildi. Araplara ev satışlarının artması, dizi film

³³ Mois Gabay, "Tunus'taki Yasemin Değil, Aşk-ı Memnu Devrimi", **Şalom Gazetesi**, 09.03.2011, <http://www.salom.com.tr/news/detail/18876-Tunustaki-Yasemin-degil-Ask-i-Memnu-devrimi.aspx> ; (Çevrimiçi) 21.03.2011.

³⁴ al-Sweel -2008

karakterlerinin giydiği giysilere dayalı olarak artan tekstil ürünleri talebi, ev tekstili satışlarındaki artışlar bu yakınlaşmaya örnek olarak gösterildi.³⁵

Modern-Müslüman ya da Laik-Demokratik ama Müslüman bir çoğunluğa sahip gibi mitsel niteliklemlerle kimi çevrelerce diğer Müslüman ülkelere bir model olarak gösterilmeye çalışılan Türkiye her ne kadar bu rolü resmen kabul etmese de, kültürel ürünlerini bölgeselleştirdiği ölçüde ekonomik olarak da komşularıyla ve tarihsel hinterlandıyla bütünleşme eğiliminde olacaktır. Başta Nur olmak üzere diğer Türk kültür ve sanat eser ve ürünlerini Arapça, Kürtçe, Yunanca ya da Türki dillere çevrilip uydu kanallar ya da TRT el-Turkiyye, TRT6, TRT Avaz gibi kanallarla yayımlanması Türkiye'nin bölge ve dünyada bilinirliğini, etkisini, ticaretini, ekonomisini, gücünü artıracaktır.

Sonuç

Türk dizilerinin Arap halkı üzerinde yarattığı etkiyi çok yönlü değerlendirmek gerekmektedir. Özellikle toplumun sekülerleşmesi ile kadının toplumsal rolü ve özgürlüğü meseleleri, makalemizin konusu olan Gümüş (Nur) dizisinin de Arap toplumu içersinde gördüğü ilginin başlıca sebebidir.

Bir yanda imparatorluk bakiyesinin getirdiği avantajlı siyasi mirası demokratik modern bir hayatın nimetlerine erişmede kullanmayı iki-üç asırdır bir geleneğe dönüştüren Türkiye; diğer yandan sömürge olmaktan daha yarım yüzyıl önce kurtulmayı başaran ama bu süreçte de demokratik bir gelenek geliştirmeyi henüz gerçekleştiremeyen Arap dünyası (al-Watan al-Arabi) yan yana aynı coğrafyayı paylaşıyor. Modern hayat tarzının kendisini tüm dünya toplumlarına dayattığı günümüzde, Türkiye Arap toplumu için geniş kesimlerce istendik bir toplumsal bir alternatif hayat biçimi sunmaktadır.

Toplumun söz sahibi kimi kesimler rahatsızlıklarını değişik ton farkları içinde seslendirse de, Arap toplumu dünyanın diğer kısmıyla en azından temel insan hakları –demokrasi, kadın hakları, eğitim vb.- bağlamında bütünleşmeyi gerçekleştirme yolundadır. Tunus ve Mısır'da bir şekilde gerçekleşen halk devrimi ile Libya, Yemen, Bahreyn gibi ülkelerde ise olgunlaşma sürecini devam ettiren halk hareketleri aslında uydu kanalları ile sosyal medyanın Arap toplumunda yarattığı dünyayla bütünleşme isteğinin en somut halidir. Laik ve Demokratik Türkiye'nin hem modern hem de doğulu ve Müslüman olarak kalması, Araplar arasında hayranlığa yakın bir duygu uyandırmaktadır. İzleyicisinin aynı zamanda üreticisi olduğu

³⁵ “Aşk-ı Memnu Neden İzleniyor?”, <http://www.haberturk.com/medya/haber/590038-ask-i-memnu-neden-izleniyor> ;(Çevrimiçi) 21.03.2011.

sosyal medya aracılığıyla paylaşarak, bu duygunun görünürlüğü ve gücü artmaktadır.

Türk dizileri sayesinde Türkiye ile kendi aralarındaki insani, kültürel ve hatta fiziki coğrafyanın benzerliği ile geleneksel-modern ikilemini tekrar müşahade eden Arap halkları arasında, kendisiyle zamane ve akran hissettiği Türk toplumuna karşı bir merak ve özdeşim uyanıyor. Türk pembe dizileri, geleneksel Arap toplum ve değerlerini dönüştürmek yolunda, Batılı ya da Uzak doğulu türdeşlerinden daha sıcak ve uygulanabilir alternatifler sunmaktadır. Türkiye bu süreci ‘yumuşak güç’ çerçevesinde iyi yönetebildiği ölçüde, başta pazar imkanları ve siyasal etkinlik olmak üzere pek çok alanda bölgesel ve küresel düzlemde önemli avantajlar sağlayabilecektir.

Kaynakça

Arpacioğlu, Kenan; “Yumuşak Güç ve Ah Şu Bizim Diziler!”, <http://www.haberordu.com/yazar/6366-kenan-arpacioglu-yumusak-guc-ve-ah-su-bizim-diziler.html> ;(Çevrimiçi) 15.02.2011.

Ayhan, Kadir; “Türk Popüler Kültürü’nün Yakın Coğrafya’ya Yayılmasının Doğu Asya’daki Örneklerle Karşılaştırmalı İncelemesi”, 29.12.2009,

http://bilgesam.com/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=537:tuerk-popueler-kueltueruenuen-yakn-corafyaya-yaylmasnn-dou-asyadaki-orerneklerle-karlatrma-incelemesi&catid=113:analizler-sosyo-kultur&Itemid=78 ;(Çevrimiçi) 10.01.2011.

Ayhan, Kadir; “Türk Dizileri ve Yumuşak Güç İkilemi”, 20.01.2010 http://www.bilgesam.org/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=552:tuerk-dizileri-ve-yumuak-guec-kilemi&catid=113:analizler-sosyo-kultur&Itemid=78 ;(Çevrimiçi) 15.02.2011

Cabir, Usame; “al-Drama al-Turkkiya, Ikhtiraq al-‘Akl al-Arabi” Türk Dizisi, Arap Zihnine Nüfuz; <http://www.ikhwanonline.com/Article.asp?ArtID=41525&SecID=294> ;(Çevrimiçi) 20.03.2011.

Erdoğan, İrfan, “Popüler Kültür: Kültür Alanında Egemenlik ve Mücadele”, **Popüler Kültür ve İktidar**, Der: Nazife Şişman, Vadi Yayınları, Ankara, 1999.

Gabay, Mois; “Tunus’taki Yasemin Değil, Aşk-ı Memnu Devrimi”, **Şalom Gazetesi**, 09.03.2011, <http://www.salom.com.tr/news/detail/18876-Tunustaki-Yasemin-degil-Ask-i-Memnu-devrimi.aspx> ; (Çevrimiçi) 21.03.2011

Gubash, Charlene; “Soap Opera Upends Traditional Arab Gender Roles”- Pembe Dizi Geleneksel Arap Cinsiyet Rollerini Altüst Ediyor; <http://worldblog.msnbc.msn.com/archive/2008/07/31/1236952.aspx> ;(Çevrimiçi) 25.10.2009

Kimmelman, Michael; “Turks Put Twist in Racy Soaps”- Türkler Müstehcen Dizilerde Sarmaş Dolaşlar; New York Times, 17.06.2010, <http://www.nytimes.com/2010/06/18/arts/18abroad.html> ;(Çevrimiçi) 20.03.2011

Laub, Karin- Nammari, Dalia; “Turkish Soap Opera ‘Noor’ Shakes Custom of Arab Married Life, Delivering a Portrayal of Modern Married Life as Equal Partnership” - Türk Pembe Dizisi Nur Arap Evlilik Hayatı Adetini Eşit Partnerliğe Dayalı Modern Evlilik Hayatı Tasviri Sunarak Sarsıyor; <http://blog.luciolepress.com/2008/07/27/turkish-soap-opera-noor-shakes-customs-of-arab-married-life-delivering-a-portrayal-of-modern-married-life-as-equal-partnership.aspx> ;(Çevrimiçi) 20.10.2009.

Mayfield, Anthony, **What is Social Media**, http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_iCrossing_ebook.pdf ; (Çevrimiçi) 06.07.2011.

Nyre, Joseph S., Jr. **Soft Power: The Means to Success in World Politics**, New York, 2004.

al-Sweel, Farah; “Turkish soap opera flop takes Arab world by storm”- Türk Pembe Dizisinin Sesi Arap Dünyasını Fırtınaya Boğdu; <http://www.reuters.com/article/entertainmentNews/idUSL633715120080726> ;(Çevrimiçi) 28.10.2009

Haberler:

“39 Ülkenin İzlediği Türk Dizileri”,
<http://www.haber7.com/haber/20110207/39-ulkenin-izledigi-Turk-dizileri-GALERI.php> , (Çevrimiçi) 21.03.2011

“Al al-Shaykh: Musalsal Nur Yuharibu Allaha wa Rasulahu”- Aluşşeyh: Nur Dizisi Allah’a ve Rasulü’ne Savaş Açıyor;
<http://www.nationalkuwait.com/vb/archive/index.php/t-33810.html>
(Çevrimiçi), 20.03.2011.

Araplar Kıvanç’a Para Akıtıyor”;
<http://haber.gazetevatan.com/Haber/199911/1/Gundem> , (Çevrimiçi)
20.03.2011

“Aşk-ı Memnu Neden İzleniyor?”,
<http://www.haberturk.com/medya/haber/590038-ask-i-memnu-neden-izleniyor> ; (Çevrimiçi) 21.03.2011

“Awwal Wathaiqi Arabi Yakshufu bi-Sırr al-Hawas Nur wa Muhammad” – Nur- Muhammad İptilasınının Sırrını Açıklayan İlk Arap Belgeseli;
<http://news.nawaret.com/بنور-الهوس-سر-يكشف-عربي-وثائقي-أول/فن>
وم%20 (Çevrimiçi) 20.03.2011

“Gümüş Dizisi Mısır’da Boşanmaları Artırdı”;
<http://www.habervitrini.com/haber.asp?id=351813> ,(Çevrimiçi) 20.03.2011

“İhracatçıya 30 Milyon Dolarlık Destek”,
http://www.buyuyenturkiye.com/haber/ihracatciya_30_milyon_dolarlik_destek , (Çevrimiçi) 21.03.2011

“Mufaja’a: Lamis ve Nur al-Turkiyyatan fi Musalsal Su’udi bi Elf Mie Dolar”- Sürpriz: İki Türk Lemis ve Nur 100.000 Dolar Karşılığında Suudi Dizisinde;
<http://yonecorn.wordpress.com/tag/%D9%85%D8%B3%D9%84%D8%B3%D9%84-%D9%86%D9%88%D8%B1/> (Çevrimiçi) 20.03.2011.

“Ta’thir al-Musalsalat al-Turkiyya ‘ala al-Su’udiyin” –Türk Dizilerinin Suudilere Etkisi ;
<http://www.maxforums.net/showthread.php?t=137768&page=1> (Çevrimiçi)
20.03.2011

“Tuba Büyüküstün ve Songül Öden Aynı Dizide”
<http://www.tubabuyukustun.net/portal/tag/songul> (Çevrimiçi) 20.03.2011

“Türkiye'nin Orta Doğu'da Yumuşak Gücü: Türk Dizileri Örneği”,
<http://www.porttakal.com/haber-turkiye-nin-orta-dogu-da-yumusak-gucu-turk-dizileri-ornegi-75353.htm> ;(Çevrimiçi) 25.06.2010.

“Saudi Clerics Want Death Penalty for Tv Owners” –Suudi Ulema Tv Sahipleri için İdam Cezası İstiyor;
<http://www.alarabiya.net/articles/2008/09/14/56549.html> ,(Çevrimiçi)
15.10.2009.